

market monitor

Focus op de chemische sector – prestaties en vooruitzichten

Disclaimer

Dit rapport wordt louter ter informatie verstrekt en is niet bedoeld als enige aanbeveling of advies aan de lezer(s) met betrekking tot een specifieke transactie, investering of strategie. Lezers zijn zelf verantwoordelijk voor het nemen van commerciële en andere beslissingen omtrent de verstrekte informatie. Hoewel Atradius al het noodzakelijke heeft gedaan om te verzekeren dat de informatie in dit rapport verkregen is van betrouwbare bronnen, kan Atradius niet verantwoordelijk gesteld worden voor fouten of omissies, of voor de resultaten verkregen door gebruik van deze informatie. Alle informatie in dit rapport wordt gegeven 'zoals ze is', zonder garantie op volledigheid, accuraatheid, tijdsgebondenheid, of op de resultaten verkregen door gebruik van het rapport, en zonder garantie van enige soort, uitdrukkelijk of geïmpliceerd. In geen geval zal Atradius, haar gerelateerde partners of corporaties, of de partners, agenten of werknemers hiervan verantwoordelijk gesteld kunnen worden voor enige genomen beslissing of actie die zij zouden nemen op basis van de in dit rapport verstrekte informatie om het even welke schade het betreft, zelfs wanneer vooraf geïnformeerd over de mogelijke negatieve gevolgen.

Copyright Atradius N.V. 2016

In deze uitgave...

Inleiding	Is er verandering in het vooruitzicht?.....	4
Volledige rapporten		
Frankrijk	Groei houdt aan terwijl internationale concurrentie toeneemt	5
Duitsland	Groeiende productie, maar dalende verkoopprijzen	7
Italië	Binnenlandse vraag trekt eindelijk aan.....	9
Nederland	Minder omzet door lagere prijzen van producenten...	11
Marktprestaties in een oogopslag		
België	Zwakker concurrentievermogen door hoge loonkosten en strenge milieunormen.....	13
Zweden	Toenemende concurrentie vanuit Azië en het Midden-Oosten.....	14
Marktprestaties in een flits		
	India, Mexico, Saoedi-Arabië, Turkije, Verenigde Staten.....	15
Overzichtstabel	Overzicht van de prestaties per sector en per land.....	18
Sectorprestaties	Veranderingen sinds juni 2016.....	20

Op de volgende pagina's geven we aan de hand van de volgende weersymbolen de algemene economische vooruitzichten per sector weer:

Uitstekend

Goed

Redelijk

Matig

Slecht

Meer uitdagingen op komst

Globaal gezien lijkt de chemische sector het nog goed te doen, met over het algemeen solide bedrijfsfinanciën, een goed betalingsgedrag en weinig insolventies ten opzichte van andere sectoren. De prestaties van de chemische sector in alle landen die in deze uitgave van de Market Monitor aan bod komen, gaan van 'uitstekend' tot 'redelijk'.

Het gaat echter om een cyclische sector die sterk afhankelijk is van veranderingen in de internationale economie en de kosten van basisgoederen, vooral olie en gas. De chemische sector is ook afhankelijk van de gezondheid van andere verwerkende industrieën, vooral de bouw-, auto- en elektronica-sector. Globaal gezien wordt deze sector momenteel gekenmerkt door vier grote ontwikkelingen en uitdagingen:

- De economische vertraging in China en de afgenomen vraag uit andere belangrijke groeiemarkten hadden een negatieve invloed op internationale exporteurs van chemische stoffen.
- De olieprijs bleef laag, veel lager zelfs dan verwacht, en de aanhoudende internationale olieproductie ontmoedigt elke significante stijging van de prijzen voor ruwe olie. Dit heeft zowel positieve als negatieve gevolgen voor chemische bedrijven, afhankelijk van het segment.
- De impact van de sterke Amerikaanse dollar verschilt sterk, geografisch gezien; grote gediversifieerde chemische bedrijven in Europa halen er voordeel uit, terwijl de Amerikaanse export van chemicaliën er onder lijdt.
- Veel chemische bedrijven opteren voor een agressieve aanpassing van hun portfolio en stoten niet-essentiële activa af; het resultaat daarvan is een stijging van het aantal overnames in de hele sector.

Frankrijk

- Groei houdt aan terwijl internationale concurrentie toeneemt
- Het aantal insolventies zou moeten dalen in 2016
- Hoge loonkosten en strikte regelgeving blijven een last

Overzicht

Beoordeling kredietrisico	sterke verbetering	verbetering	stabiel	verslechtering	sterke verslechtering
Trend in wanbetaling over de afgelopen 6 maanden			✓		
Ontwikkeling van wanbetaling in de komende 6 maanden		✓			
Trend in insolventies over de afgelopen 6 maanden			✓		
Ontwikkeling van insolventies in de komende 6 maanden		✓			
Financieringscondities	zeer hoog	hoog	gemiddeld	laag	zeer laag
Afhankelijkheid van bankfinanciering		✓			
Algehele schuldenlast van de sector			✓		
Bereidheid van banken om krediet te verlenen aan de sector	✓				
Bedrijfsklimaat	sterke verbetering	verbetering	stabiel	verslechtering	sterke verslechtering
Winstmarges: algemene trend over de afgelopen 12 maanden		✓			
Situatie algemene vraag (verkoop)			✓		

Bron: Atradius

De voorbije jaren heeft de Franse chemische sector bewezen veerkrachtig te zijn, ondanks de zwakke groei van de Franse economie. Volgens de UIC, de Franse vereniging van de chemische sector, steeg de productie van chemicaliën in Frankrijk met 0,9% in 2015, na een stijging van 2,8% in 2014. De Franse chemische sector – een strategische exportsector – genereerde een handelsoverschot van EUR 7,3 miljard in 2015. Maar uit de met 5,6% gestegen import blijkt dat de Franse productie van chemicaliën binnenlands marktaandeel verloor in 2015.

Voor 2016 verwacht men een 1% grotere productie, dankzij extra investeringen, lage olie- en aardgasprijzen, een gunstige wisselkoers voor de EUR/USD en lage rentevoeten. De verwachte verzwakking van de wereldwijde groei zet echter een rem op verdere expansie.

Wat de deelsectoren betreft, verwacht men voor minerale chemicaliën, zeep en parfum een stijging van 1,0% in 2016. Organische

chemicaliën, een van de belangrijkste segmenten van de Franse chemische sector, krompen met 1,6% in 2015, maar zouden met 0,5% moeten groeien in 2016. Gespecialiseerde chemicaliën zouden met 1,5% moeten groeien in 2016, na een groei van 9,9% in 2015. De goede prestaties van dit segment zijn te danken aan de grotere vraag naar verven, essentiële oliën en smeermiddelen.

Aangezien het exporttaandeel van de chemische sector (vooral in Europa) goed is voor meer dan twee derde van de totale verkoop, concurreren Franse bedrijven zwaar met andere internationale spelers, vooral met Amerikaanse chemische bedrijven die voordeel halen uit lagere energieprijzen. Een ander probleem voor de Franse chemische sector zijn de hoge loonkosten en strengere regelgeving dan in de meeste andere landen. Dat gezegd zijnde haalde de sector voordeel uit de betrekkelijk lage elektriciteitsprijzen en lagere wisselkoers van de euro tegenover de Amerikaanse dollar. Bovendien is de productie van chemicaliën in Frankrijk geconcentreerd rond enkele internationale spelers die

Frankrijk: chemische sector

	2015	2016f	2017f
Bbp-groei (%)	1,2	1,3	1,5
Groei van de toegevoegde waarde van de sector (%)	1,7	2,0	2,3

Aandeel van de sector in de nationale economie (%)	1,1
Gemiddelde groei van de sector over de afgelopen 3 jaar (%)	1,5
Gemiddelde groei van de sector over de afgelopen 5 jaar (%)	1,1
Exportgerichtheid	hoog
Concurrentie	gemiddeld

Bronnen: IHS, Atradius

een ruime toegang hebben tot financiering en gediversifieerde markten.

Dankzij de lagere inputkosten en economische stimuli van de Franse overheid wist de chemische sector zijn winstmarges te verbeteren in 2015. Volgens het economische onderzoeksinstituut Xerfi stegen de EBITDA-marges van 7,6% in 2014 naar 8,4% in 2015. Het gevaar om aan concurrentievermogen in te boeten leidde duidelijk tot enkele strategische herstructureringsmaatregelen bij Franse chemische bedrijven, die zich onder andere op hun kernactiviteiten gingen focussen en naar specifieke segmenten met ruimere marges gingen diversifiëren (verven, inkt, lijmen, farmaceutische kruidenproducten, essentiële oliën). Om hun marges te verbeteren blijven kleine bedrijven zich op nichemarkten concentreren, in onderzoek en ontwikkeling investeren en bijkomende diensten ontwikkelen met het oog op de technische ondersteuning van klanten.

Het aantal late betalingen en wanbetalingen zou laag moeten blijven. De sector wordt ook gekenmerkt door weinig insolventies. Men verwacht dat het aantal insolventies nog verder zal dalen in 2016. Gezien de structuur van de waardeketen in deze sector, zou de insolventie van een grote speler echter zware gevolgen voor leveranciers hebben.

Wegens de over het algemeen goede prestaties en lage frequentie en waarde van kredietverzekeringsclaims, hanteren we een positief acceptatiebeleid voor alle deelsectoren. Bij het accepteren van chemische bedrijven is het ook nog altijd belangrijk om de eindmarkten te identificeren (de Franse bouwsector bijvoorbeeld – een van de belangrijke afnemers van chemicaliën – heeft zich nog altijd niet hersteld).

Franse chemische sector

Sterke Punten

Groot aandeel van exportverkoop

Concentratie van enkele internationale spelers

Elektriciteitskosten lager dan het Europese gemiddelde

Zwakke Punten

Hoge loonkosten

Lastige wetgeving

Bron: Atradius

Duitsland

- Groeiende productie, maar dalende verkoopprijzen
- Betalingen gebeuren na gemiddeld 45 dagen
- Solide solventie en liquiditeit

Overzicht

Beoordeling kredietrisico	sterke verbetering	verbetering	stabiel	verslechtering	sterke verslechtering
Trend in wanbetaling over de afgelopen 6 maanden			✓		
Ontwikkeling van wanbetaling in de komende 6 maanden			✓		
Trend in insolventies over de afgelopen 6 maanden			✓		
Ontwikkeling van insolventies in de komende 6 maanden			✓		
Financieringscondities	zeer hoog	hoog	gemiddeld	laag	zeer laag
Afhankelijkheid van bankfinanciering			✓		
Algehele schuldenlast van de sector			✓		
Bereidheid van banken om krediet te verlenen aan de sector	✓				
Bedrijfsklimaat	sterke verbetering	verbetering	stabiel	verslechtering	sterke verslechtering
Winstmarges: algemene trend over de afgelopen 12 maanden			✓		
Situatie algemene vraag (verkoop)			✓		

Bron: Atradius

De Duitse chemische sector (farmaceutica inbegrepen) is de grootste van Europa en de op drie na grootste ter wereld. Van de ongeveer 2.000 bedrijven die chemische producten maken, gaat het in meer dan 90% van de gevallen om kleine en middelgrote bedrijven (mkb) met minder dan 500 medewerkers. Het mkb biedt werk aan een derde van alle arbeidskrachten en zijn goed voor bijna een derde van de totale verkoop van de chemische sector. In tegenstelling tot andere sectoren zijn mkb-bedrijven in de chemische sector vaak klanten en geen leveranciers van grote chemische bedrijven.

Door de economische vertraging op tal van groeimarkten, zoals China, was 2015 een vrij zwak jaar voor de Duitse chemische sector, terwijl de economie van Brazilië en Rusland zelfs kromp. Als leverancier van bijna alle bedrijfssectoren en als sterk op de export gerichte sector voelde de Duitse chemische sector meteen de gevolgen van deze gebeurtenissen. Dat viel samen met een zwakke binnenlandse vraag naar chemische producten. Na

goede prestaties in de eerste helft van 2015 moesten chemische bedrijven hun productie verlagen in de loop van de tweede jaarhelft.

Volgens de Duitse chemische vereniging VCI daalde de productie, farmaceutica niet meegeteld, met 0,7% in 2015 (en met tot 0,7% als we farmaceutica wel meetellen), terwijl de omzet met 0,4% daalde tot EUR 190 miljard. De prijzen van producenten daalden met 2,8% en door de achterblijvende verkoop moesten de dalende grondstoffenprijzen worden doorberekend aan de klanten. De productie van polymeren (goed voor een stijging van 0,3%) en anorganische chemicaliën (goed voor een stijging van 0,7%) steeg amper, terwijl producenten van consumentenchemicaliën (een daling van 3,4%) en petrochemicaliën (een daling van 3,1%) er op achteruit gingen.

Voor 2016 verwacht de VCI dat de productie met 1% zal groeien en de omzet met 1% zal dalen, terwijl de prijzen van producen-

Duitsland: chemische sector

	2015	2016f	2017f
Bbp-groei (%)	1,7	1,6	1,5
Groei van de toegevoegde waarde van de sector (%)	1,2	1,7	2,1
Aandeel van de sector in de nationale economie (%)			2,4
Gemiddelde groei van de sector over de afgelopen 3 jaar (%)			1,9
Gemiddelde groei van de sector over de afgelopen 5 jaar (%)			1,0
Exportgerichtheid			zeer hoog
Concurrentie			hoog

Bronnen: IHS, Atradius

ten verder blijven dalen. De binnenlandse vraag blijft naar verwachting zwak wegens de bescheiden industriële groei, terwijl de export zou moeten aantrekken. De toegenomen internationale concurrentie noodzaakt chemische bedrijven echter om de lagere goederenprijzen meteen door te rekenen aan hun klanten.

Ondanks de vrij zwakke prestaties sinds de tweede helft van 2015 blijven de meeste Duitse chemische bedrijven doorgaans tevreden over hun bedrijfssituatie. Dankzij de aanhoudend lage olieprijs doen de meeste bedrijven nog altijd goede zaken, zelfs met een teruglopende verkoop. Duitse chemische en farmaceutische bedrijven hebben doorgaans een solide eigen vermogen, solventie en liquiditeit. De winstmarges zouden stabiel moeten blijven.

Het betalingsgedrag in de Duitse chemische sector is altijd al beter dan gemiddeld geweest, zonder grote betalingsachterstanden. Naar onze ervaring nemen betalingen gemiddeld 45 dagen in beslag – of zelfs minder voor binnenlandse betalingen, aangezien de meeste chemische producten worden geëxporteerd naar bestemmingen met langere betalingstermijnen dan de binnenlandse markt. De voorbije zes maanden zagen we geen verandering van het betalingsgedrag of een toename van het aantal wanbetalingen; we verwachten dat dit patroon de komende maanden zal aanhouden. Dit zou gepaard moeten gaan met een stabiel blijvend laag aantal insolventies. Ons acceptatiebeleid voor deze sector blijft doorgaans soepel, met normale externe controles en evaluaties van kopers.

Duitse chemische sector

Sterke Punten

Motor voor innovatie / hoge R&D-investeringen / ruime expertise

Vergevorderd herstructurerings- en concentratieproces

Sterke marktpositie / groot aantal zeer gespecialiseerde bedrijven

Zwakke Punten

Afhankelijkheid van olie- en energieprijzen

Sterke afhankelijkheid van internationale economie door hoge exportcijfers

Concurrentie vooral uit China en de VS

Bron: Atradius

Italië

- Binnenlandse vraag is eindelijk aangetrokken
- Betalingen gebeuren na gemiddeld 60 dagen
- Bedrijven afhankelijk van de bouwsector kampen nog altijd met grotere risico's

Overzicht

Beoordeling kredietrisico	sterke verbetering	verbetering	stabiel	verslechtering	sterke verslechtering
Trend in wanbetaling over de afgelopen 6 maanden				✓	
Ontwikkeling van wanbetaling in de komende 6 maanden			✓		
Trend in insolventies over de afgelopen 6 maanden			✓		
Ontwikkeling van insolventies in de komende 6 maanden			✓		
Financieringscondities	zeer hoog	hoog	gemiddeld	laag	zeer laag
Afhankelijkheid van bankfinanciering				✓	
Algehele schuldenlast van de sector				✓	
Bereidheid van banken om krediet te verlenen aan de sector		✓			
Bedrijfsklimaat	sterke verbetering	verbetering	stabiel	verslechtering	sterke verslechtering
Winstmarges: algemene trend over de afgelopen 12 maanden			✓		
Situatie algemene vraag (verkoop)		✓			

Bron: Atradius

In 2015 steeg de Italiaanse productie van chemicaliën/farmaceutica met 1,3% tot EUR 82 miljard. De export steeg met 4,2% qua volume en met 3,9% in waarde, gedreven door de toegenomen vraag vanuit de VS (stijging van 15%), China (stijging van 13%) en India (stijging van 20%), terwijl de export naar Rusland en Turkije daalde. In Europa daalde de export naar Duitsland en Spanje met 2%, terwijl leveringen aan het Verenigd Koninkrijk (stijging van 6%) en Nederland (stijging van 20%) toenamen.

Tot slot leverde de binnenlandse vraag een positieve bijdrage in 2015 (een volumestijging van 2,5 %). De vraag uit Italiaanse kopers blijft echter ongelijk: terwijl de vraag uit de automotive en de sector van de consumptiegoederen toenam, is de vraag van de textiel- en bouwsector nog altijd laag.

Wat de deelsectoren betreft, steken vooral de fijne en gespecialiseerde chemicaliën (verven, inkt en lijmen, detergents en cosmetica) er bovendien dankzij hun grote exporttaandeel, lagere impact van de grondstoffenprijzen en energiekosten, vergeleken met het segment basischemicaliën, en hun goede marges.

Dat gezegd zijnde kampte het raffinagesegment de voorbije jaren met overcapaciteit: in 2014 werd 68% van de capaciteit van fabrieken gebruikt, als gevolg van de sluiting en conversie van 5 fabrieken. De dalende olieprijs sinds de tweede helft van 2014 hielpen de vraag opdrijven en het raffinagesegment profiteerde van het toegenomen gebruik van de fabrieken. Toch bleven de marges in dit segment onder druk staan in 2016.

Italië: chemische sector

	2015	2016f	2017f
Bbp-groei (%)	0,8	1,1	1,2
Groei van de toegevoegde waarde van de sector (%)	2,5	2,3	1,7

Aandeel van de sector in de nationale economie (%)	1,2
Gemiddelde groei van de sector over de afgelopen 3 jaar (%)	1,2
Gemiddelde groei van de sector over de afgelopen 5 jaar (%)	-1,7
Exportgerichtheid	hoog
Concurrentie	hoog

Bronnen: IHS, Atradius

Vergeleken met fabrikanten hebben groot- en detailhandelaren in chemicaliën doorgaans een lagere solventie en hogere hefboomwerking om hun werkkapitaal te financieren.

Voor 2016 verwacht men dat de productie van chemicaliën met 1,4% zal groeien. De export zal verder groeien, dankzij de lagere wisselkoers van de euro, maar trager dan in 2015 (stijging van 3%). Dat zal gepaard gaan met een verdere toename van de binnenlandse vraag (stijging van 1,5%). Verwachte verbeteringen van de binnenlandse vraag zullen geleidelijk aan het verschil doen verdwijnen tussen sterk op de export gerichte bedrijven en bedrijven die afhankelijk zijn van de binnenlandse markt. Toch blijft de heropleving van de binnenlandse vraag naar verwachting traag verlopen, doordat het koopgedrag van klanten voorzichtig blijft, wegens liquiditeitsbeperkingen, het deflatoire klimaat en de onzekerheid over de oliepijzen.

De marges van veel chemische/farmaceutische bedrijven lijden nog altijd onder de hoge energie- en loonkosten, ondanks de lagere oliepijzen. Italiaanse producenten van gespecialiseerde chemicaliën profiteerden niet van de sterke daling van de goederenprijzen.

De concurrentie in het segment van de chemicaliën met een lage toegevoegde waarde is groot wegens de overcapaciteit en bescheiden binnenlandse vraag, die nog altijd onder het niveau van voor de crisis ligt. In het segment van de chemicaliën met een hoge toegevoegde waarde is er minder concurrentie door de hoge instapdrempel. De hefboomwerking van bedrijven uit deze sector is vrij laag, aangezien ze doorgaans een meer dan gemiddelde solventie en goede marges hebben, die doorgaans hoger dan het gemiddelde voor Italiaanse fabrikanten liggen; daardoor kunnen ze hun schulden normaal aflossen.

Betalingen in de Italiaanse chemische sector gebeuren na gemiddeld 60 dagen. Het betalingsgedrag is goed en het aantal late betalingen was klein de voorbije jaren. Betalingen gebeuren doorgaans op tijd. Er zijn weinig wanbetalingen en dat aantal daalde zelfs nog verder de afgelopen zes maanden. In de tweede helft van 2016 zou het aantal wanbetalingen laag moeten blijven. Het aantal insolventies van chemische/farmaceutische bedrijven is laag, dat blijft naar verwachting zo in de tweede helft van 2016, dankzij de verdere groei van de Italiaanse economie.

Gezien de positieve vooruitzichten voor deze sector, het lage aantal dubieuze vorderingen bij banken en de beter dan gemiddelde solventie blijft ons acceptatiebeleid voor de Italiaanse chemische sector soepel. Er moet echter nog altijd bijzondere aandacht worden besteed aan deelsectoren en bedrijven die afhankelijk zijn van de bouw, bouwmaterialen, duurzame consumptiegoederen en meubels, omdat de verwachte heropleving van de Italiaanse economie bescheiden blijft. Een voorzichtigere aanpak geldt ook voor het raffinagesegment, waar de prestaties sterk gekoppeld zijn aan de prijsdynamiek, en de marges van bedrijven onlangs gekrompen zijn.

Italiaanse chemische sector

Sterke Punten

Hoge internationaliseringsgraad

De sector boekt meer dan gemiddelde solventie- en margecijfers, vergeleken met de Italiaanse verwerkende industrie

De sector heeft het laagste aantal dubieuze vorderingen bij banken, vergeleken met andere Italiaanse sectoren

Zwakke Punten

Hoge energie- en loonkosten beïnvloeden de marges

Problemen houden aan voor de producenten van chemicaliën in het meststoffensegment, die afhankelijk zijn van de binnenlandse bouw, textiel en leder

Toenemende concurrentie, vooral vanuit Azië

Bron: Atradius

Nederland

- Minder omzet door lagere prijzen van producenten
- Heropleving van productie verwacht in 2016
- Toenemende concurrentie vanuit China, de Verenigde Staten en het Midden-Oosten

Overzicht

Beoordeling kredietrisico	sterke verbetering	verbetering	stabiel	verslechtering	sterke verslechtering
Trend in wanbetaling over de afgelopen 6 maanden		✓			
Ontwikkeling van wanbetaling in de komende 6 maanden		✓			
Trend in insolventies over de afgelopen 6 maanden	✓				
Ontwikkeling van insolventies in de komende 6 maanden	✓				
Financieringscondities	zeer hoog	hoog	gemiddeld	laag	zeer laag
Afhankelijkheid van bankfinanciering			✓		
Algehele schuldenlast van de sector			✓		
Bereidheid van banken om krediet te verlenen aan de sector		✓			
Bedrijfsklimaat	sterke verbetering	verbetering	stabiel	verslechtering	sterke verslechtering
Winstmarges: algemene trend over de afgelopen 12 maanden			✓		
Situatie algemene vraag (verkoop)		✓			

Bron: Atradius

De chemische sector is een van de toonaangevende Nederlandse sectoren en het bedrijfsklimaat voor deze sector is zeer gunstig: belangrijke grondstoffen zijn beschikbaar of gemakkelijk te importeren, terwijl een uitgebreid transportnetwerk toegang biedt tot de Europese markt. Bovendien is Nederland een van de toonaangevende landen op het vlak van chemisch onderzoek en ontwikkeling. De Nederlandse chemische sector spendeert zo'n 1,25% van zijn omzet aan intern onderzoek en ontwikkeling.

Volgens de Nederlandse vereniging van de chemische sector VNCI daalde de Nederlandse productie van chemicaliën met 2,5% in 2015, terwijl de omzet zelfs met 13% daalde, tot EUR 42 miljard. Deze daling was vooral te wijten aan de lagere prijzen van producenten (daling van 11%), de vertraagde economische groei in China, de economische spanningen op sommige groeimarkten en de lagere goederenprijzen.

In het eerste kwartaal van 2016 herstelde de productie zich (stijging van 1%), terwijl de omzet verder daalde (daling van 2,5%) wegens de nog altijd dalende prijzen van producenten. De vooruitzichten voor de rest van 2016 blijven echter positief, gezien het betere ondernemersvertrouwen in de sector en Nederlandse chemicaliën zouden profiteren van een lichte heropleving van de binnenlandse vraag, in Europa en op overzeese markten, gekoppeld aan een zwakkere wisselkoers voor de euro en lagere energieprijzen. De bedrijfsmarges zouden weer moeten verbeteren.

De afgelopen jaren nam de concurrentie toe, vooral vanuit China en het Midden-Oosten, en voelden sterk op olie gebaseerde segmenten het concurrentienadeel ten opzichte van hun Amerikaanse concurrenten, die van lagere productiekosten profiteren door goedkoop schaliegas en -olie. Dankzij de momenteel lage olieprijs kunnen Nederlandse chemische bedrijven even op

Nederland: chemische sector

	2015	2016f	2017f
Bbp-groei (%)	2,0	1,5	1,7
Groei van de toegevoegde waarde van de sector (%)	2,2	1,2	2,1

Aandeel van de sector in de nationale economie (%)	2,0
Gemiddelde groei van de sector over de afgelopen 3 jaar (%)	0,9
Gemiddelde groei van de sector over de afgelopen 5 jaar (%)	0,5
Exportgerichtheid	hoog
Concurrentie	hoog

Bronnen: IHS, Atradius

adem komen. Als de olieprijs in de toekomst weer zouden stijgen, zal ook de concurrentiedruk uit het Midden-Oosten, China en de VS toenemen.

Het aantal betalingsachterstanden en insolventies was laag in 2015; dat zou zo moeten blijven in 2016. Bedrijven in deze sector hebben doorgaans een gemiddelde schuldenlast en banken zijn bereid om leningen toe te staan. Daarom en wegens de betere bedrijfsvooruitzichten voor 2016 blijft ons acceptatiebe-

leid over het algemeen open voor deze sector. We volgen de bedrijfsprestaties op de voet door de recentste financiële gegevens van kopers op te vragen en door onze klanten te vragen om ons te informeren over hun handelservaringen, lopende orders en openstaande betalingen.

Nederlandse chemische sector

Onderdeel van een van de sterkste chemische clusters ter wereld (Antwerpen-Rotterdam-Rijn-Roergebied)

Hoge R&D-uitgaven

Grote diversificatie van exportmarkten

Afhankelijkheid van olie- en energieprijzen

Concurrentie vooral vanuit China, de VS en het Midden-Oosten

Bron: Atradius

Marktprestaties in een oogopslag

België

- Zwakker concurrentievermogen door hoge loonkosten en strenge milieunormen
- Betalingen gebeuren na gemiddeld 30 dagen
- Groei zou moeten aanhouden in 2016

De Belgische chemische en farmaceutische sector is van groot belang voor de economie van België. De sector is goed voor 20% van de totale werkgelegenheid in de verwerkende industrie en, dankzij de hoge productiviteit, voor ongeveer 30% van de toegevoegde waarde van de hele Belgische verwerkende industrie. Meer dan 75% van de productie wordt geëxporteerd, terwijl de Belgische chemische sector gekenmerkt wordt door een zeer hoge specialisatiegraad, in vergelijking met de rest van de wereld. Chemische stoffen vertegenwoordigen meer dan 30% van de Belgische export. De sector omvat een ruime waaier van segmenten, van primaire organische en anorganische producten tot farmaceutica, biotechnologie, producten voor de landbouw, verven, lijmen, detergents, cosmetica, de verwerking van plastic en rubber, naast tal van andere gespecialiseerde producten zoals chemicaliën voor de fotografische sector.

In 2015 zette de chemische sector zijn goede prestaties uit 2014 voort. De omzet steeg tot bijna EUR 65 miljard, terwijl de investeringen in onderzoek en ontwikkeling goed waren voor EUR 3,6 miljard. Voor 2016 blijven de vooruitzichten positief, met een verwachte omzetgroei van 1,5% en stabiele winstmarges.

Betalingen in de Belgische chemische sector gebeuren na gemiddeld 30 dagen. Er zijn weinig betalingsachterstanden; dat zal naar verwachting zo blijven in 2016. Ook het aantal insolventies zou stabiel moeten blijven, gezien het reeds lage aantal hiervan in de chemische sector.

Ondanks zijn structurele veerkracht heeft de Belgische chemische sector ook enkele zwakke punten: het concurrentievermogen daalt doordat de loonkosten een van de hoogste in Europa zijn en doordat de concurrentie vanuit China toegenomen is. Tegelijkertijd moeten Belgische chemiebedrijven concurreren met bedrijven uit landen waar de milieuregels minder streng zijn en/of de energieprijzen lager zijn. Verdere investeringen en innovaties zijn van cruciaal belang voor de Belgische chemische sector, om zijn internationale concurrentiekracht te behouden.

Dat gezegd zijnde handhaven we voorlopig een over het algemeen soepel acceptatiebeleid, gelet op de verdere solide prestaties, financiële gezondheid en het lage aantal insolventies van de sector. Kopers worden minstens een keer per jaar geëvalueerd, op basis van nieuwe accounts of wanneer nieuwe informatie wordt ontvangen. De meest recente balans wordt altijd opgevraagd en we trachten tussentijdse resultaten te verkrijgen van gevoeliger kopers.

Zweden

- Betalingen gebeuren na gemiddeld 30 à 60 dagen
- Groei zou moeten aanhouden in 2016
- Toenemende concurrentie vanuit Azië en het Midden-Oosten

De Zweedse chemische sector is een sterke handelssector in volle expansie, goed voor ongeveer 34.000 voltijdse banen bij een 1000-tal bedrijven in 2015. De tien grootste bedrijven en ondernemingen zijn goed voor meer dan 50% van alle werknemers. Chemicaliën vertegenwoordigden 16% van de totale Zweedse export in 2015 (circa EUR 12 miljard); als een van de basissectoren is het een belangrijke grondslag voor andere sectoren en industriële ontwikkelingen.

Terwijl de buitenlandse vraag de afgelopen jaren de grootste drijvende kracht achter de Zweedse output van chemicaliën was, krijgen Zweedse chemiebedrijven nu steeds vaker met nieuwe concurrenten uit het Midden-Oosten en Azië te maken.

Men verwacht dat 2016 opnieuw een goed jaar voor de sector zal zijn; de toegevoegde waarde van de sector zou met 0,4% moeten stijgen in 2016 en met 1,9% in 2017. Zweedse chemiebedrijven zullen nog een jaar lang van lage olieprijsen kunnen genieten. Veel bedrijven zijn immers afhankelijk van grondstoffen op basis van olie, vooral in de deelsectoren kunststof en rubber. De grote-

re vraag vanuit Europa en de VS zou de daling op andere markten deels moeten compenseren. Maar de vertraging van opkomende economieën zoals China en Brazilië zou de groei van belangrijke afnemers van chemicaliën zoals de landbouw en lichaamsverzorging kunnen vertragen, wat dan weer gevolgen zou hebben voor enkele grote Zweedse chemiebedrijven.

Vergeleken met andere Zweedse bedrijfstakken blijft het eigen vermogen, de solventie en de liquiditeit van chemische bedrijven boven het gemiddelde. De winstmarges zijn goed en zouden de komende maanden stabiel moeten blijven, terwijl banken doorgaans bereid zijn om leningen toe te staan aan de sector. Betalingen gebeuren na gemiddeld 30 à 60 dagen en het betalingsgedrag in de sector is over het algemeen goed, met weinig late betalingen. Het aantal insolventies is laag en voor 2016 verwacht men geen stijging van het aantal faillissementen.

Gezien de over het algemeen goede financiële gezondheid van kopers van Zweedse chemicaliën en het lage aantal insolventies, handhaven we voorlopig een soepel acceptatiebeleid.

Marktprestaties in een flits

India

- De vooruitzichten voor de Indiase chemische sector blijven positief; de groei van belangrijke eindgebruikers (bijvoorbeeld bouw, auto's, verpakkingen en elektronica) zou de vraag moeten stimuleren en investeringen door buitenlandse chemiebedrijven zouden toenemen doordat de procedures en regels vereenvoudigd zijn. Tegelijkertijd groeit de export door het toenemende internationale concurrentievermogen van Indiase chemiebedrijven.
- De overheid heeft enkele maatregelen aangekondigd om het concurrentievermogen van de sector te verbeteren. Men verwacht dat 'Make in India' een sleutelrol zal spelen bij enkele van de belangrijkste initiatieven om de groei van de sector te stimuleren. Onderzoek en ontwikkeling kunnen op veel overheidssteun rekenen.
- De Indiase consumptie van chemische producten per hoofd van de bevolking ligt nog altijd ver onder het gemiddelde van de wereld. Dat wijst op een enorm groeipotentieel voor deze sector, gezien de stijgende inkomens en verstedelijking. De segmenten gespecialiseerde chemicaliën en farmaceutica zouden de belangrijkste groeisegmenten moeten blijven.
- De overheid moet de infrastructuur en het klimaat voor bedrijven verder verbeteren om internationale en Indiase bedrijven nog meer te doen investeren in faciliteiten voor de verwerking van chemicaliën in India. Het tekort aan hoogopgeleide werknemers en de technologische achterstand blijven een probleem. Voor binnenlandse spelers blijft de goedkopere import en volatiele munt een risicofactor.
- De gemiddelde betalingstermijn in de Indiase chemische sector is 90-120 dagen. Het aantal betalingsachterstanden en insolventies was stabiel in 2015 en zou niet moeten stijgen in 2016. We zien echter enkele liquiditeits- en solventieproblemen bij bedrijven die actief zijn in de (groot-)handel in chemische stoffen. Daarom hanteren we een voorzichtiger acceptatiebeleid voor dit segment dan voor de producenten van chemicaliën.

Mexico

- De Mexicaanse chemische sector moest het de voorbije jaren zonder grote investeringen stellen; dat had nadelige gevolgen voor het concurrentievermogen. De productie van petrochemicaliën als belangrijkste deelsector is de afgelopen jaren gedaald, ondanks de toegenomen vraag.
- Door de inefficiënte aanvoer en niet-competitieve prijzen van basispetrochemicaliën zijn bedrijven afhankelijk van de import, vooral vanuit de VS.
- De sector staat in hoge mate bloot aan de prijsvolatiliteit van goederen op basis van olie en aan wisselkoersschommelingen door de ruime invoer van grondstoffen en het gebrek aan raffinagecapaciteiten in Mexico. Bij sommige bedrijven gebeurt de verkoop in Mexicaanse peso die echter omgerekend wordt naar Amerikaanse dollar; dat kan tot wisselkoersverliezen en trage betalingen leiden.
- Ondanks deze risico's is de verdere toename van de binnenlandse vraag positief voor de Mexicaanse chemische sector. Men verwacht dat de groei van de sector boven de groei van het bbp zal uitkomen op middellange termijn, dankzij de in 2015 goedgekeurde energieherformatingen. Als gevolg daarvan zal de privésector zich gaan bezighouden met de productie en aanvoer van geraffineerde producten, in plaats van het staatsbedrijf Petróleos Mexicanos (Pemex).
- De gemiddelde betalingstermijn in de chemische sector is 60 à 90 dagen. Het aantal betalingsachterstanden is toegenomen in 2015 en zou nog verder moeten stijgen. Een stijging van het aantal insolventies wordt echter niet verwacht.
- We hanteren een neutraal acceptatiebeleid voor deze sector. Een meer restrictief acceptatiebeleid is nodig in het geval van kopers die diensten verstrekken aan staatsoliebedrijven zoals Pemex, wiens liquiditeit de voorbije twee jaar is verslechterd door de lage olieprijsen.
- We zijn ook voorzichtiger in het geval van kleine chemiebedrijven, die kunnen immers zwaar lijden onder de volatiele wisselkoers van de Mexicaanse peso.

Saoedi-Arabië

- De Saoedi-Arabische chemische sector kan terugvallen op de enorme hoeveelheden koolwaterstoffen in dit land, waaronder gassen en vloeistoffen die verband houden met de productie van ruwe olie en methaan. Naast de aanzienlijke reserves van goedkoop te ontginnen grondstoffen is het economisch beleid van de overheid ook positief voor de sector. Tegen 2020 zou Saoedi-Arabië de op een na grootste producent van ethyleen ter wereld kunnen worden (na de VS).
- De vooruitzichten op lange termijn voor de chemische sector zien er goed uit; de sector kan immers rekenen op een groeiende export, ondanks het toenemende gebruik van schaliegas als grondstof voor de productie van petrochemicaliën in de VS.
- De sector heeft momenteel echter af te rekenen met een vertraging van de economie in het land door de lage olieprijsen, die tot lagere investeringen en minder overheidsuitgaven hebben geleid. Als gevolg hiervan zal de chemiesector niet alleen een trage groei kennen in 2016, maar zal de kasstroom op de markt ook onder druk komen te staan en zal de wereldwijde concurrentie toenemen. Een grotere zelfredzaamheid van China en India, terwijl de groei van de internationale consumptie vertraagt, zal de prijzen drukken in 2016.
- Tot vorig jaar was het betalingsgedrag in de chemische sector goed. Door de huidige economische moeilijkheden in Saoedi-Arabië is het aantal wanbetalingen en faillissementen echter toegenomen. De komende maanden zouden die nog verder moeten toenemen. Veel bedrijven kampen met een krappe liquiditeit en krimpende marges. Daarom handhaven we voorlopig een voorzichtig acceptatiebeleid voor de chemische sector.

Turkije

- De groei van de Turkse chemische sector nivelleerde in 2015, doordat de binnenlandse vraag te lijden had onder de toenemende politieke spanningen (twee grote algemene verkiezingen in juni en november 2015). In 2016 zou de verkoop en productie van chemicaliën opnieuw moeten aantrekken, gedreven door een toenemende vraag van belangrijke afnemers zoals de bouw of textiel.
- Aangezien de Turkse chemische sector vooral op de binnenlandse markt gericht is en van de import afhankelijk is, had de toegenomen wisselkoersvolatiliteit de voorbije 12 maanden een negatieve invloed op de winstmarges van bedrijven. Door een verwachte wisselkoersstabiliteit van de Turkse lira tegenover de euro en de Amerikaanse dollar zouden de winstmarges zich moeten herstellen in 2016. De lagere olieprijsen hebben ook een positieve invloed op de prestaties van de sector.
- Door de intrede van buitenlandse wereldspelers op de Turkse markt (vooral in de segmenten verven en farmaceutica) is de concurrentie groot voor lokale spelers, ondanks de regelgeving die binnenlandse bedrijven in sommige segmenten ondersteunt.
- Bedrijven in deze sector hebben een gemiddelde algemene schuldenlast. De laatste tijd is die echter gestegen voor tal van bedrijven, door de waardevermindering van de lira. Dat gezegd zijnde zijn banken doorgaans bereid om leningen te geven aan de chemische sector.
- De gemiddelde betalingstermijn in de Turkse chemische sector is 150 dagen. Sinds eind 2015 is het aantal betalingsachterstanden en insolventies groot, terwijl financieel zwakkere spelers de markt verlaten. Het aantal insolventies zou moeten nivelleren in 2016.
- Door de momenteel volatielere economische en politieke toestand in Turkije en de toename van het aantal insolventies en verslechterd betalingsgedrag eind vorig jaar hanteren we momenteel een restrictiever acceptatiebeleid voor chemicaliën, vooral wanneer de kopers geen deel uitmaken van een grote groep.

Verenigde Staten

- De Amerikaanse chemische sector is goed voor bijna 15% van de wereldwijde productie van chemicaliën en biedt werk aan ruim 800.000 mensen. Chemicaliën zijn een uiteenlopende sector en een bestanddeel van diverse producten; ze worden verwerkt in ongeveer 95% van alle goederen die in de VS worden gemaakt. Daarom staan ze in hoge mate bloot aan de ruimere economie en aan de productieactiviteiten.
- De Amerikaanse productie van chemicaliën steeg met 3,5% in 2015 en zou met 1,4% moeten stijgen in 2016 en met 3,5% in 2017. De VS is niet langer een dure producent van belangrijke petrochemicaliën en harsen, maar wel de op een na goedkoopste producent ter wereld. De Amerikaanse export van chemicaliën lijdt onder de sterke Amerikaanse dollar.
- De sector in zijn geheel profiteert van lagere bedrijfskosten dankzij kostenherstructureringen, doorgaans hoge kassaldi en betere schuldlooptijden tegenover een paar jaar geleden. Banken zijn doorgaans bereid om leningen te geven aan de sector.
- De winstmarges van Amerikaanse chemiebedrijven zijn doorgaans stabiel en het aantal late betalingen in deze sector is laag. Betalingen in de chemische sector gebeuren na gemiddeld 30 à 90 dagen. Na een daling in 2015 zouden de insolventies in de chemische sector verder moeten dalen of nivelleren in 2016.
- Ons acceptatiebeleid voor de chemische sector blijft over het algemeen positief tot neutraal. Aangezien de sector sterk ge-fragmenteerd is en afhankelijk is van de ruimere economie en inputkosten, houden we nauwlettend de trends in deelsectoren en eindmarkten in het oog.
- Dat gezegd zijnde hanteren we een voorzichtiger acceptatiebeleid voor de deelsector energie en brandstoffen/oliën, vooral voor kleine en regionale spelers in dit segment. Sinds de olieprijsen begonnen te dalen zijn in het eerste kwartaal van 2015 volgen we de liquiditeit en bedrijfsvooruitzichten voor publieke en private afnemers in deze deelsector op de voet.

Vooruitzichten prestaties sectoren per land

Juli 2016

	Landbouw	Automotive/ Transport	Chemie / Farmacie	Bouw / Bouw- materialen	Duurzame consumptiegoederen	Electronica / ICT	Financiële diensten
België							
Denemarken							
Duitsland							
Frankrijk							
Hongarije							
Ierland							
Italië							
Nederland							
Oostenrijk							
Polen							
Portugal							
Rusland							
Slowakije							
Spanje							
Tsjechië							
Turkije							
VK							
Zweden							
Zwitserland							
Brazilië							
Canada							
Mexico							
VS							
Australië							
China							
Hong Kong	N/A						
India							
Indonesië							
Japan							
Nieuw-Zeeland							
Singapore							
Taiwan	N/A						
Thailand							
VAE							

INHOUDSOPGAVE

UITGEREIDE RAPPORTEN

MARKTPRESTATIES IN EEN
OOGOPSLAG

MARKTPRESTATIES
IN EEN FLITS

OVERZICHTSTABEL

SECTORPRESTATIES

Voeding	Machines	Metaal	Papier	Diensten	Staal	Textiel

Uitstekend

Goed

Redelijk

Matig

Slecht

Sectorprestaties

Veranderingen sinds juni 2016

Europa

Portugal

Landbouw

Verlaagd van goed naar redelijk

Voeding

Verlaagd van goed naar redelijk

Beide sectoren worden getroffen door lagere export (specifiek naar Angola en Brazilië) en lagere investeringen.

Hebt u deze Market Monitor met interesse gelezen? Kijkt u dan ook eens op onze website www.atradius.nl. U vindt hier nog meer Atradiuspublicaties die zich richten op de mondiale economie, waaronder diepgaande landenrapporten, advies over creditmanagement en artikelen over actuele busnessttopics.

Actief op Twitter? Volg [@atradiusNL](https://twitter.com/atradiusNL) of zoek op [#marketmonitor](https://twitter.com/hashtag/marketmonitor) om up to date te blijven met de nieuwste versie.

Volg Atradius op Social Media

[@atradiusNL](https://twitter.com/atradiusNL)

[Atradius-Nederland](https://www.linkedin.com/company/atradius-nederland)

[atradiusNL](https://www.youtube.com/atradiusNL)

Atradius N.V.
David Ricardostraat 1 · 1066 JS Amsterdam
Postbus 8982 · 1006 JD Amsterdam
Nederland
Tel.: 020 553 9111

info@atradius.nl
www.atradius.nl